

JORDI JULIÀ SORT President de la Comissió d'Urbanisme i Mobilitat. Agrupació Catalana de Tècnics Urbanistes

Habitat III i el “dret a la ciutat”

comissió
d'urbanisme
i mobilitat

A la conferència de l'ONU es reivindica el lideratge públic en les polítiques d'habitatge i de creació de ciutat.

El programa de l'ONU per a les ciutats, UN-Habitat, presidit per l'exalcalde de Barcelona Joan Clos, acaba de celebrar a Quito la seva tercera conferència mundial. En el món de l'urbanisme és un gran esdeveniment que se celebra cada vint anys. És comparable a les cimeres sobre el canvi climàtic en la mesura que reuneix experts, organitzacions de tota mena, agents interessats i representants oficials de pràcticament tots els països del món, i s'hi adopten resolucions que han d'inspirar les polítiques d'habitatge i de fer ciutat en tot el planeta.

En un context en el qual més de la meitat dels humans vivim ja en ciutats, i la tendència va creixent, els estudis d'

UN-Habitat constaten amb preocupació que només entre el 30 % i el 40 % de la nova ciutat que s'ha fet arreu del món en els darrers vint anys és una ciutat planificada. Imaginem-nos com seria actualment Barcelona si des que es van enderrocar les muralles la ciutat hagués anat creixent sense un pla Cerdà ni un PGM.

Aquests creixements es fan amb unes densitats de menys de la tercera part de les ciutats tradicionals, i a sobre amb unes ínfimes dotacions d'espais públics: carrers, zones verdes, equipaments..., ocupen només de l'ordre del 10 % del sòl total, quan n'haurien de suposar almenys el 40 %. La resta és privat, però generalment

sense títols de propietat per part dels seus ocupants, que estan invertint grans esforços a fer una ciutat de mala qualitat i de la qual, a més, no en són propietaris. Davant d'aquesta situació, UN-Habitat preconitza anar a ciutats denses, amb dotacions importants d'espai públic, planificades, on hi hagi normes urbanístiques i es respectin.

Aquests tipus de ciutats són les úniques que poden arribar a tenir dotacions raonables de transport públic i un espai públic de qualitat, promovent la integració social i l'equitat entre els seus habitants. Joan Clos diu que la “bona urbanització” crea valor, i que aquest valor es reparteix entre les famílies, les empreses i les administracions (via impostos i taxes). Fer ciutat de qualitat és financerament rendible. Però perquè això sigui possible cal un fort lideratge públic que planifiqui, faci complir la llei i inverteixi en infraestructures.

Les ciutats denses són les que poden arribar a tenir dotacions de transport públic, espais públics de qualitat, que promoguin la integració social i l'equitat

Pel que fa al “dret a l'habitatge”, que va ser la principal aportació conceptual de l'anterior cimera de fa vint anys, i és recollit en moltes constitucions, es constata que durant aquest període l'habitatge no ha esdevingut un dret, sinó una mercaderia objecte d'especulació.

Aquest fenomen també ha afectat països desenvolupats, on se sap fer ciutat però tot i així no s'ha sabut garantir el dret a l'habitatge. El cas de la bombolla immobiliària espanyola ha estat dels més citats. Davant de les problemàtiques esmentades, que afecten a l'habitatge i al conjunt de la ciutat, es comença a parlar ja del “dret a la ciutat”, terminologia problemàtica des del punt de vista jurídic però que reflecteix un clamor intens pel reforç de la iniciativa pública en el procés urbanitzador.